

Szkolny Program Wychowawczo – Profilaktyczny
Szkoły Podstawowej im. Karola Miarki
w Gminie Ornontowice

Podstawa prawna:

1. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. z 1997 r. nr 78, poz. 483 ze zmianami).
2. Konwencja o Prawach Dziecka, przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych z 20 listopada 1989 r. (Dz. U. z 1991 r. nr 120, poz. 526).
3. Ustawa z 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (Dz. U. z 2021 r. poz. 1082 ze zmianami).
4. Ustawa z 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tekst jedn. Dz. U. z 2016 r. poz. 487 ze zmianami).
5. Ustawa z 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (tekst jedn. Dz. U. z 2019 r. poz. 852 ze zmianami).
6. Ustawa z 9 listopada 1995 r. o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych (Dz. U. z 2018 r. poz. 1446 ze zmianami).
7. Ustawa z 9 czerwca 2022 r. o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich (Dz. U. z 2022 r. poz. 1700).
8. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej (Dz. U. z 2017 r. poz. 356).
9. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z 18 sierpnia 2015 r. w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii (Dz. U. z 2020 r. poz. 1449).
10. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 grudnia 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach.
11. Rozporządzenia Ministra Edukacji i Nauki z 13 lipca 2023 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie organizacji kształcenia, wychowania i opieki dzieci i młodzieży będących obywatelami Ukrainy (Dz. U. z 2023 r. poz. 1367).
12. Podstawowe kierunki realizacji polityki oświatowej państwa w roku szkolnym 2023/2024.
13. Statut Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Gminie Ornontowice.

Spis treści

Wstęp.....	3
I. Misja Szkoły	4
II. Sylwetka absolwenta	4
III. Czynniki ryzyka i czynniki chroniące	5
IV. Cele ogólne	15
V. Struktura oddziaływań wychowawczych	20
VI. Kalendarz uroczystości szkolnych w roku szkolnym 2023/2024.....	23
VII. Szczegółowe cele wychowawcze do realizacji w roku szkolnym 2023/2024	24
VIII. Harmonogram działań	25
IX. Zasady ewaluacji programu wychowawczo-profilaktycznego.....	30

Wstęp

Szkolny Program Wychowawczo-Profilaktyczny realizowany w Szkole Podstawowej im. Karola Miarki w Gminie Ornontowice opiera się na hierarchii wartości przyjętej przez radę pedagogiczną, radę rodziców i samorząd uczniowski, wynikających z przyjętej w szkole koncepcji pracy.

Treści Szkolnego Programu Wychowawczo-Profilaktycznego są spójne ze statutem szkoły, w tym z warunkami i sposobem oceniania wewnątrzszkolnego.

Istotą działań wychowawczych i profilaktycznych szkoły jest współpraca całej społeczności szkolnej oparta na założeniu, że wychowanie jest zadaniem realizowanym w rodzinie i w szkole, która w swojej działalności musi uwzględniać zarówno wolę rodziców, jak i priorytety edukacyjne państwa. Rolą szkoły, oprócz jej funkcji dydaktycznej, jest dbałość o wszechstronny rozwój każdego z uczniów oraz wspomaganie wychowawczej funkcji rodziny.

Wychowanie rozumiane jest jako wspieranie uczniów w rozwoju ku pełnej dojrzałości w sferze fizycznej, emocjonalnej, intelektualnej, duchowej i społecznej. Proces wychowania jest wzmacniany i uzupełniany poprzez działania z zakresu profilaktyki problemów dzieci i młodzieży.

Szkolny Program Wychowawczo-Profilaktyczny jest spójny z zatwierdzonym szkolnym zestawem programów nauczania i uwzględnia wymagania opisane w podstawie programowej.

Szkolny Program Wychowawczo-Profilaktyczny określa sposób dążenia do osiągnięcia celów kształcenia oraz realizacji zadań wychowawczych określonych w podstawie programowej kształcenia ogólnego. Uwzględnia także kierunki i formy oddziaływań wychowawczych, których uzupełnieniem są działania profilaktyczne skierowane do uczniów, rodziców i nauczycieli.

Szkolny Program Wychowawczo-Profilaktyczny został opracowany na podstawie diagnozy w zakresie występujących w środowisku szkolnym potrzeb rozwojowych uczniów, w tym czynników chroniących i czynników ryzyka, ze szczególnym uwzględnieniem zagrożeń związanych z używaniem substancji psychoaktywnych, środków zastępczych oraz nowych substancji psychoaktywnych oraz innych problemów występujących w środowisku szkolnym, z uwzględnieniem:

1. wyników nadzoru pedagogicznego sprawowanego przez dyrektora,
2. ewaluacji wcześniejszego programu wychowawczo-profilaktycznego realizowanego w roku szkolnym 2022/2023.
3. wniosków i analiz (np. wnioski z pracy zespołów zadaniowych, zespołów przedmiotowych, zespołów wychowawczych itp.),
4. innych dokumentów i spostrzeżeń ważnych dla szkoły (koncepcja funkcjonowania i rozwoju szkoły opracowana przez dyrektora, uwagi, spostrzeżenia, wnioski nauczycieli, uczniów, rodziców).

Podstawowym celem niniejszego Szkolnego Programu Wychowawczo-Profilaktycznego jest wspieranie dzieci i młodzieży w rozwoju oraz zapobieganie zachowaniom problemowym i ryzykownym. Ważnym elementem realizacji Szkolnego Programu Wychowawczo-Profilaktycznego jest kultywowanie tradycji i ceremoniału szkoły.

Podstawowe zasady realizacji Szkolnego Programu Wychowawczo-Profilaktycznego obejmują:

1. powszechną znajomość założeń programu – przez uczniów, rodziców i wszystkich pracowników szkoły,
2. zaangażowanie wszystkich podmiotów szkolnej społeczności i współpracę w realizacji zadań określonych w programie,
3. respektowanie praw wszystkich członków szkolnej społeczności oraz kompetencji organów szkoły (dyrektor, rada rodziców, samorząd uczniowski),
4. współdziałanie ze środowiskiem zewnętrznym szkoły (np. udział organizacji i stowarzyszeń wspierających działalność wychowawczą i profilaktyczną szkoły),
5. współodpowiedzialność za efekty realizacji programu,
6. inne (ważne dla szkoły, wynikające z jej potrzeb, specyfiki).

I. Misja Szkoły

Misją szkoły jest kształcenie i wychowanie w duchu wartości i poczuciu odpowiedzialności, miłości ojczyzny oraz poszanowania dla polskiego dziedzictwa kulturowego, przy jednoczesnym otwarciu się na wartości kultur Europy i świata, kształtowanie umiejętności nawiązywania kontaktów z rówieśnikami, także przedstawicielami innych kultur.

Szkoła zapewnia pomoc we wszechstronnym rozwoju uczniów w wymiarze intelektualnym, psychicznym i społecznym, zapewnia pomoc psychologiczną i pedagogiczną uczniom.

Misją szkoły jest uczenie wzajemnego szacunku i uczciwości jako postawy życia w społeczeństwie i w państwie, w duchu przekazu dziedzictwa kulturowego i kształtowania postaw patriotycznych, a także budowanie pozytywnego obrazu szkoły poprzez kultywowanie i tworzenie jej tradycji. Misją szkoły jest także profilaktyka zachowań ryzykownych, kształtowanie postawy odpowiedzialności za siebie i innych oraz troska o bezpieczeństwo uczniów, nauczycieli i rodziców.

II. Sylwetka absolwenta

Celem Szkoły Podstawowej im. Karola Miarki w Gminie Ornontowice jest przygotowanie uczniów do efektywnego funkcjonowania w życiu społecznym oraz do podejmowania samodzielnych decyzji w poczuciu odpowiedzialności za własny rozwój. Uczeń kończący szkołę, posiada następujące cechy:

- kieruje się w codziennym życiu zasadami etyki i moralności,
- zna i stosuje zasady dobrych obyczajów i kultury bycia,
- szanuje siebie i innych, jest odpowiedzialny za siebie i innych,
- prezentuje aktywną postawę w promowaniu dbałości o środowisko naturalne,
- zna historię i kulturę własnego narodu i regionu oraz tradycje szkoły,
- przestrzega zasad bezpieczeństwa i higieny życia, a także ochrony przed chorobami zakaźnymi,
- zna i rozumie zasady współżycia społecznego,
- jest tolerancyjny,
- korzysta z różnych źródeł wiedzy i informacji, racjonalnie wykorzystuje narzędzia i technologie informatyczne,
- jest ambitny, kreatywny, odważny, samodzielny,

- posiada wiedzę na temat współczesnych zagrożeń społecznych i cywilizacyjnych, podejmuje odpowiedzialne decyzje w trosce o bezpieczeństwo własne i innych,
- zna zasady ochrony zdrowia psychicznego (w tym w sytuacjach kryzysowych - np. wojna na Ukrainie),
- rozumie związek między pogorszeniem się stanu zdrowia psychicznego a podejmowaniem zachowań ryzykownych i problemów z tym związanych (np. stosowanie substancji psychoaktywnych, przemocy, uzależnień behawioralnych),
- szanuje potrzeby innych i jest chętny do niesienia pomocy,
- jest odporny na niepowodzenia,
- integruje się z rówieśnikami i prawidłowo funkcjonuje w zespole,
- inne (ważne z perspektywy przyjętych wartości oraz celów wychowawczych i profilaktycznych szkoły).

III. Czynniki ryzyka i czynniki chroniące

Czynniki ryzyka są to cechy zwiększające prawdopodobieństwo używania środków odurzających. Prawdopodobieństwo jest tym większe, im więcej jest czynników ryzyka, im bardziej są one szkodliwe oraz im dłużej trwa ich działanie.

Na zlecenie Światowej Organizacji Zdrowia (WHO) australijscy specjaliści dokonali przeglądu kilkudziesięciu znaczących badań nad czynnikami ryzyka i chroniącymi przed problemowymi zachowaniami i zaburzeniami w obszarze zdrowia psychicznego u dzieci. Wybrano te czynniki, które powtarzały się w większości analizowanych badań i nazwano je czynnikami głównymi. Najistotniejsze czynniki ryzyka związane ze szkołą to:

1. przemoc rówieśnicza,
2. odrzucenie przez rówieśników,
5. destrukcyjna grupa rówieśnicza,
3. słaba więź ze szkołą,
4. niedostateczne kierowanie własnym zachowaniem (brak kontroli),
5. niepowodzenia szkolne.

W toku badania zagadnienia środków odurzających oraz czynników generujących ryzyko ich występowania, podzielić można te ostatnie na następujące grupy, w których to poszczególne czynniki ryzyka przedstawiają się następująco:

1. Sfera psychologiczna:

- a) nadmierna nieśmiałość, wrażliwość;
- b) chroniczne napięcie i niepokój;
- c) niska samoocena;
- d) brak odporności na stres i problemy;
- e) niski poziom asertywności.

2. Sfera rodzinna:

- a) brak wyraźnego i konsekwentnego systemu wychowawczego;
- b) niskie kompetencje rodziców w postępowaniu z dziećmi (brak reguł postępowania,
- c) niekonsekwencja);
- d) brak rygorów i kontroli lub bardzo surowa dyscyplina, nadopiekuńczość;
- e) wysoki poziom konfliktów w rodzinie, niskie wsparcie ze strony rodziców;

- f) brak lub osłabienie więzi emocjonalnej z rodziną, złe relacje pomiędzy rodzicami i dziećmi;
- g) zaburzenia w pełnieniu ról ojca i matki, nieobecność ojca w domu (także
- h) psychiczna);
- i) tolerancja rodziców wobec używania przez dzieci alkoholu lub innych substancji
- j) odurzających;
- k) nadużywanie alkoholu, papierosów, narkotyków przez rodziców;
- l) rozwód, separacja, utrata rodziców;
- m) brak czytelnych granic i norm;
- n) przyzwolenie na uczestnictwo dziecka w sferach, do których nie jest ono przygotowane emocjonalnie.

3. Sfera społeczna:

- a) środowisko sąsiedzkie;
- b) środowisko rówieśnicze;
- c) dostępność substancji odurzających;
- d) moda na zażywanie środków odurzających.

4. Czynniki ryzyka – sfera szkolna:

- a) obecność środków odurzających w placówce;
- b) niski poziom wiedzy uczniów na temat środków odurzających;
- c) niskie kompetencje nauczycieli w zakresie rozpoznawania środków odurzających.

Oprócz czynników ryzyka w WHO stworzono również listę głównych czynników chroniących, które potencjalnie wpływają na prawidłowy rozwój w obszarze zdrowia psychicznego, szczególnie u dzieci, związanych ze szkołą. Należą do nich:

- poczucie przynależności;
- pozytywny klimat szkoły;
- prospołecznie nastawiona grupa rówieśnicza;
- wymaganie od uczniów odpowiedzialności i udzielania sobie wzajemnej pomocy;
- okazje do przeżycia sukcesu i rozpoznawania własnych osiągnięć zdecydowany brak akceptacji przez szkołę dla przemocy.

Kluczowe znaczenie ma klimat szkoły, zwłaszcza relacje społeczne – zarówno między nauczycielami a uczniami, personelem szkoły a rodzicami, jak i między samymi uczniami, oraz wzajemne wsparcie. Z przeglądu badań dokonanego przez Noam i Fiore (2004) wynika, że najczęściej sukcesów dydaktycznych i najmniej problemów z utrzymanie dyscypliny mają te szkoły, których uczniowie czują, że nauczyciele są dla nich bliskimi opiekuńczymi osobami i traktują ich z szacunkiem. Przeświadczenie, że szkoła jest przyjaznym miejscem, w którym doświadczą się sukcesów, buduje u ucznia zaufanie do otoczenia, poczucie przynależności i więź ze szkołą. Zdaniem Jessora i in. (1995) więź ta należy do najważniejszych czynników chroniących przed agresją. Osiągnięcia szkolne, uznanie ze strony nauczyciela podnoszą poczucie własnej wartości ucznia, zaufanie do własnych możliwości i motywację do rozwoju.

W badaniach HBSC analizie poddano zależności między subiektywnymi dolegliwościami uczniów (m.in. przygnębienie, rozdrażnienie lub zły humor, zdenerwowanie, trudności z zasypianiem) a osiągnięciami szkolnymi, z uwzględnieniem wpływu czynników materialnych, relacji społecznych i innych zmiennych odnoszących się do funkcjonowania ucznia w szkole. Jak wskazują zgromadzone dane, głównym powodem odczuwania przez młodzież powtarzających się dolegliwości okazał się stres szkolny, definiowany jako poczucie

znacznego obciążenia nauką. Drugim co do ważności uwarunkowaniem okazał się właśnie klimat społeczny szkoły, rozumiany w badaniu jako jakość relacji między uczniami oraz między uczniami a nauczycielami. Zdaniem autorów raportu może to oznaczać, że pozytywne relacje oraz poczucie wsparcia stanowią czynnik chroniący przed powtarzającymi się dolegliwościami, jak również że postrzeganie środowiska szkolnego jako nieprzyjemnego jest dodatkowym źródłem stresu. Identyfikacja najważniejszych czynników chroniących umożliwiła stworzenie portretu zdrowej, bezpiecznej szkoły wspierającej proces budowania odporności u dzieci. Ten pozytywny portret stanowi wzorzec, ale jednocześnie wskazuje kierunek działań wychowawczych, profilaktycznych, które należy podjąć.

Zdrowa i bezpieczna szkoła – to szkoła, która zapewnia uczniom:

1. wysokie oczekiwania, standardy, przy równoczesnym udzielaniu wsparcia uczniom i ich rodzicom przez nauczycieli i pozostały personel szkoły;
2. możliwość budowania przyjaznych relacji z kolegami;
3. dobrą atmosferę, ogólny etos i eksponowane wartości;
4. zasady i brak zgody na jakiegokolwiek formy przemocy;
5. możliwość zdobywania pozytywnych doświadczeń i osiągania sukcesów w ważnych zadaniach oraz podejmowania odpowiedzialności;
6. poczucie ładu i porządku w otoczeniu;
7. możliwość uczestniczenia w zajęciach pozalekcyjnych.

Z dokonanego przeglądu czynników ryzyka i czynników chroniących wynika, to o co szkoła powinna zadbać, aby kreować zdrowe i bezpieczne środowisko uczenia się wspierające prawidłowy rozwój fizyczny, intelektualny, emocjonalny i społeczny dzieci i młodzieży. W podejmowanych działaniach profilaktycznych należy uwzględniać wszystkie rodzaje czynników i zaplanować proces zmian pozwalający osiągnąć zakładane rezultaty.

Analizując wyniki badań zewnętrznych oraz wyszczególnione w literaturze przedmiotu czynniki chroniące oraz ryzyka, opracowano ankietę dla uczniów, rodziców i nauczycieli, której wyniki pozwolą określić:

1. Które z czynników w naszym środowisku szkolnym są najsilniejsze?
2. Jakie tendencje zachodzą w obszarze uwarunkowań, chroniących bądź sprzyjających zachowaniom ryzykownym?

Ankieta zawiera 30 stwierdzeń, na które respondenci udzielali odpowiedzi tak, nie lub nie wiem. Odpowiedzi twierdzące w pozycjach 2, 3, 4, 6, 8, 9, 12, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 29, 30. świadczą o mocnym czynniku chroniącym, zaś w pozycjach 1, 5, 7, 10, 11, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 26, 27, 28 o występowaniu czynnika ryzyka. Analogicznie odpowiedzi negatywne w pozycjach 2, 3, 4, 6, 8, 9, 12, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 29, 30 sugerują występowanie czynników chroniących, a w pytaniach 2, 3, 4, 6, 8, 9, 12, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 29, 30 czynników ryzyka. Badanie skierowane było do wszystkich rodziców i nauczycieli a także uczniów klas 4-8. Zainteresowanie ankietą wyraziło 147 uczniów, 92 rodziców oraz 29 nauczycieli. Badanie było przeprowadzone anonimowo, dobrowolnie w formie elektronicznej. Wyniki procentowe w poszczególnych grupach zawiera poniższa tabela 1.

Tab.1 Diagnoza czynników chroniących i ryzyka – wyniki ankiety w roku szkolnym 2023/2024.

Lp.	Pytanie/problem	Odpowiedź- nauczyciele %			Odpowiedź- rodzice %			Odpowiedź- uczniowie %	
		tak	nie	?	tak	nie	?	tak	nie
1	Uczniowie mają problem z nieśmiałością.	17,2	51,7	31	33,7	60,9	5,4	23,1	45,6
2	Uczniowie są towarzyscy, otwarci na innych, łatwo nawiązują relacje interpersonalne.	55,2	20,7	24,1	69,6	23,9	6,5	66,7	12,9
3	Uczniowie potrafią radzić sobie ze stresem.	34,5	44,8	20,7	32,6	46,7	20,7	55,8	19
4	Uczniowie mają zainteresowania i pasje, które realizują.	93,1	3,4	3,4	91,3	6,5	2,2	87,1	6,1
5	Uczniowie łatwo ulegają wpływom grupy rówieśniczej.	31	44,8	24,1	45,7	34,8	19,6	17	57,1
6	Rodzice jasno określają zasady obowiązujące w rodzinie.	31	27,6	41,4	96,7	1,1	2,2	68	8,2
7	W rodzinach panuje „surowa dyscyplina”.	51,7	3,4	44,8	9,8	81,5	8,7	5,4	78,9
8	Uczniowie angażują się w obowiązki domowe.				83,7	12	4,3	88,4	4,1
9	Rodzice mają adekwatne wymagania i oczekiwania.	10,3	37,9	51,7 5	77,2	10,9	12	67,3	8,2
10	Rodzice wyręczają dzieci w obowiązkach.	55,2	6,9	37,9	21,7	63	15,2	26,5	44,9
11	Dzieci komunikują, że nie potrafią porozumieć się z rodzicami. Rodzice komunikują, że trudno porozumieć się im ze swoim dzieckiem.	17,2	72,4	10,3	8,7	85,9	5,4	9,5	81
12	Rodzice znają problemy i rozterki swojego dziecka, jego marzenia i plany, grupę przyjaciół.	48,3	10,3	41,4	97,8	-	2,2	73,5	8,8
13	Uczniowie, mają już za sobą inicjację alkoholową.	27,6	65,5	6,9	-	98,9	1,1	8,8	81,6
14	Uczniowie, mają już za sobą inicjację nikotynową.	27,6	65,5	6,9	2,2	95,7	2,2	9,5	85
15	Coraz więcej uczniów zmaga się z trudną sytuacją rodzinną.	62,1	24,1	13,8	6,5	89,1	4,3	6,8	85
16	Uczniowie posiadają wiedzę gdzie mogą bez problemu zdobyć alkohol, papierosy lub narkotyki (w tym dopalacze).	89,7	10,3	-	5,4	76,1	18,5	9,5	82,3
17	Uczniowie piją tzw. Energetyki.				2,2	96,7	1,1	12,9	76,2
18	Uczniowie mają dostęp do nikotyny, alkoholu czy innych środków psychoaktywnych.	24,1	37,9	37,9	7,6	45,7	46,7	11,6	59,3
19	Uczniowie mogą zaopatrzyć się w środki odurzające w szkole.	10,3	55,2	34,5	3,3	37	59,8	8,2	69,4
20	Uczniowie w szkole czują się bezpiecznie.	86,2	3,4	10,3	73,9	5,4	20,7	59,2	21,1
21	Uczniowie oraz ich rodzice mogą liczyć na wsparcie szkoły w trudnych sytuacjach.	100	-	-	50	2,2	47,8	61,2	15
22	Nauczyciele rozmawiają uczniami na tematy, które nurtują dzieci i młodzież.	86,2	3,4	10,3	52,2	5,4	42,4	28,6	27,2
23	Nauczyciele posiadają wystarczającą wiedzę na temat aktualnych problemów dzieci i młodzieży.				37	12	51,1	43,5	25,9
24	Nauczyciele wiedzą jak reagować w sytuacjach kryzysowych.				44,6	4,3	51,1	52,4	17,7
25	Uczniowie wiedzą jak bezpiecznie zachowywać się w sieci.	89,7	-	10,3	70,7	10,9	18,5	94,6	0,7
26	Uczniowie zbyt wiele czasu spędzają przed komputerem czy też korzystają ze smartfonów.	48,3	10,3	41,4	23,9	62	14,1	56,5	23,1

Lp.	Pytanie/problem	Odpowiedź- nauczyciele %			Odpowiedź- rodzice %			Odpowiedź- uczniowie %	
		tak	nie	?	tak	nie	?	tak	nie
27	Wśród uczniów są dzieci, które doświadczyły cyberprzemocy.				4,3	87	8,7	15,6	75,5
28	Wśród uczniów są dzieci, które stosowały cyberprzemoc.				4,3	85,9	9,8	6,8	84,4
29	Uczniowie wykazują empatię i zrozumienie dla sytuacji wojennej w Ukrainie.	58,6	3,4	37,9	78,3	2,2	19,6	73,5	10,9
30	Uczniowie integrują się i wspierają uczniów z Ukrainy.	65,5	6,9	27,6	54,3	9,8	35,9	37,4	47,6
31	Uwagi								

Analizując wynik w kategorii nieśmiałość i towarzyskość (stwierdzenie 1,2) zdecydowana większość dzieci, rodziców, jak i nauczycieli twierdzi, iż dzieci potrafią nawiązywać i utrzymywać relacje, są śmiałe. Jednak dzieci nieśmiałych wśród respondentów też nie brakuje (ponad 23 %). W szkolnym programie wychowawczo-profilaktycznym warto więc zatem zadbać o ten odsetek uczniów.

W kwestii radzenia sobie ze stresem przez uczniów najczęściej problemów w tej kwestii dostrzegają nauczyciele, następnie rodzice, a najmniej uczniowie. Niemniej jednak poziom 19 % uczniów, którzy deklarują nieumiejętność radzenia sobie ze stresem wymaga wsparcia w tym zakresie.

Zdecydowana większość uczniów w opinii ich samych, jak i rodziców i nauczycieli realizuje swoje pasje, przy czym uczniowie udzielili jednak mniej odpowiedzi twierdzących niż rodzice i nauczyciele. Możliwe, iż realizowane przez dzieci dodatkowe zajęcia, nie są tak naprawdę ich wyborem, a inicjatywą rodziców i nauczycieli, którzy interpretują je w kategoriach realizowania pasji, a nie oczekiwań wobec dziecka.

Zarówno rodzice jak i nauczyciele na średnim poziomie oceniają wpływ grupy rówieśniczej na dzieci i problem z asertywnością. Uczniowie są zaś w większości przekonani, iż nie ulegają łatwo wpływom ze strony grupy rówieśniczej. Może świadczyć to o silnej potrzebie podkreślenia swojej niezależności i wyjątkowości. Mając na uwadze procesy grupowe i istotę grupy odniesienia w rozwoju dziecka (szczególnie nastolatka) należy w programie wychowawczo-profilaktycznym uwzględnić oddziaływanie pozytywnych liderów grupy i wzmacniać ich rolę.

W obszarze wprowadzania czytelnych granic w systemie rodzinnym i realizacji uznanych norm zdecydowana większość rodziców 96,7 % spostrzega siebie jako tych, którzy wprowadzają odpowiednie zasady w życiu rodzinnym, również dzieci w 68% udzieliły odpowiedzi twierdzących. Nauczyciele natomiast najmniej spostrzegają rodziców jako tych, którzy wprowadzają zasady wspomagające rozwój dziecka. Można wnioskować, iż rodzice w tej kwestii chcą mieć pozytywny obraz samych siebie. W stwierdzeniu dotyczącym tzw. „surowej dyscyplin” zarówno rodzice oraz uczniowie twierdzą, iż nie dominuje ona w życiu rodzinnym. Natomiast zdaniem nauczycieli w 51,7% jest ona obecna.

Zarówno rodzice jak i dzieci w dużym stopniu potwierdzają, iż dziecko angażowane jest w obowiązki domowe.

Zdecydowana większość rodziców i dzieci uważa, iż stawiane przez rodziców wymagania są adekwatne do możliwości dziecka. Zauważa się jednak tendencję, iż rodzice przychylniej oceniają siebie niż ich pociechy. Grupa nauczycieli w większości nie posiada takiej wiedzy.

Podobnie rzecz się ma z wyręczaniem dziecka w jego obowiązkach. Rodzice zdecydowanie więcej razy twierdzili, iż tego nie robią w porównaniu z nauczycielami. Uczniowie zaś udzielili najmniej twierdzących odpowiedzi, które pozwalają wnioskować, iż większość dzieci uważa, że nie są wyręczani ze swoich obowiązków.

W odniesieniu do relacji dziecko-rodzic oceny dzieci i rodziców plasują się na zbliżonym poziomie. Z udzielonych przez te grupy odpowiedzi wynika, iż ogólnie większość rodziców i dzieci nie ma problemów ze wzajemnym porozumieniem. Nauczyciele w tej kwestii są bardziej krytyczni.

Podobną tendencję widać w stwierdzeniu dotyczącym zainteresowania rodziców marzeniami, planami i problemami dziecka. 97,8 % rodziców uważa, iż angażuje się w życie dziecka, przy czym potwierdziło to 73,5% badanych dzieci. Najmniej odpowiedzi twierdzących udzielił nauczyciele 48,3 % co można interpretować jako przekonanie, iż rodzice zbyt mało się angażują.

W stwierdzeniach dotyczących kontaktu z używkami otrzymujemy sprzeczne wyniki w poszczególnych grupach. 8,8% uczniów twierdzi, iż ma za sobą inicjację alkoholową, przy czym, aż 98,9% rodziców twierdzi, iż ich dziecko nie piło jeszcze alkoholu. Natomiast nauczyciele to grupa, która w największym stopniu określiła, iż uczniowie mają za sobą inicjację alkoholową uważa tak aż 27,6 nauczycieli. W odniesieniu do nikotyny 9,5% uczniów przyznaje, że już ma za sobą inicjację nikotynową, 2,2 %, rodziców zaś nauczyciele w największym stopniu twierdzą, iż uczniowie palą. Twierdzi tak 27,6%. Tak znaczne różnice w ocenie mogą wynikać z faktu, iż rodzice brali pod uwagę swoje dziecko, zaś nauczyciele wiele grup uczniów.

Badane grupy były pytane o kwestie trudnej sytuacji rodzinnej. Zdecydowana większość uczniów, jak i rodziców zanegowała pytanie dotyczące trudności, natomiast aż 62,1 % nauczycieli uważa, iż ich uczniowie mają trudną sytuację w domu.

W kwestii wiedzy uczniów gdzie można zaopatrzyć się w środki odurzające najwięcej odpowiedzi twierdzących udzielił nauczyciele. Natomiast zarówno rodzice 76,1 %, jak i uczniowie 82,3 % twierdzą, że nie posiadają takiej wiedzy.

Jednak wyniki każdej z grup dotyczące ogólnej dostępności środków odurzających są zbliżone. Na konkretne pytanie dotyczące dostępności środków na terenie szkoły, choć odsetek odpowiedzi twierdzących jest w każdej z grup niska, w grupie uczniów jest jednak najwyższa (8,2% uczniów uważa, iż w szkole można zaopatrzyć się w używki). Uczniowie wiedzą gdzie można się zaopatrzyć w papierosy, alkohol, narkotyki, dopalacze oraz mają do tych środków dostęp. Tak twierdzi 9,5 % ankietowanych uczniów. Natomiast aż 76,1 % rodziców jest odmiennego zdania twierdząc, iż dziecko nie ma dostępu do środków psychoaktywnych. Zapytano również uczniów i rodziców o to czy dzieci spożywają napoje energetyczne. Najwięcej odpowiedzi twierdzących udzielił uczniowie (12,9 %) natomiast tylko 2,2% rodziców potwierdziło, iż dzieci piją tzw. „energetyki”. Można wnioskować, iż rodzice nie mają dostatecznej świadomości, gdyż dzieci (jak wynika z obserwacji szkoły) często kupują napoje poza domem, w drodze do szkoły.

W opinii osób dorosłych- rodziców i nauczycieli – dzieci w szkole czują się bezpiecznie, niestety zaledwie 59,2 % uczniów twierdzi podobnie. Można zatem wnioskować, iż dla niektórych uczniów szkoła może stanowić źródło napięcia i lęku.

Ciekawą tendencję obserwujemy się w wynikach dotyczących stwierdzenia nr 21, które porusza kwestię wsparcia uczniów przez nauczycieli. Zaledwie 61,2% badanych uczniów odpowiedziało twierdząco. Rodzice w 50 % twierdzą, iż dzieci mogą liczyć na wsparcie nauczyciela. Natomiast aż 100% nauczycieli twierdzi, że wspierają. Rozbieżność pomiędzy opinia uczniów, a nauczycieli w szczególności może wynikać z innej perspektywy rozumienia wsparcia i procesu wychowawczego, jak również brak trafności w oferowanej uczniom pomocy.

Podobna tendencja dotyczy otwartości nauczycieli na dialog i rozmowę z uczniami. Tu odpowiedź twierdzącą udzieliło 28,6% badanych uczniów, rodziców już połowa (52,2%), zaś ponad 86,2,9% ankietowanych nauczycieli uważa, iż rozmawiają z uczniami na nurtujące ich problemy i pytania. Istotne jest także jak respondenci widzą kompetencje nauczycieli jeśli chodzi o wiedzę z zakresu problematyki rozwoju młodego człowieka i jego problemów, a także reagowania w sytuacjach trudnych, kryzysowych. 43,5 % uczniów uważa, iż nauczyciele posiadają wystarczającą wiedzę z zakresu aktualnych problemów dzieci i młodzieży, natomiast rodzice uważają tak w około 37 %. Dlatego nadal warto uwzględnić w programach szkolnych obszar poszerzania wiedzy w tym zakresie także w grupie nauczycieli. Analogiczną tendencję obserwuje się także w kwestii oceny reagowania kadry na sytuacje kryzysowe (44,6 % rodziców i 52,4 % uczniów potwierdza kompetencje nauczycieli).

W obszarze bezpieczeństwa w sieci zarówno wysoki odsetek dzieci, rodziców potwierdza, iż uczniowie znają zasady bezpiecznego korzystania z Internetu – twierdzi tak kolejno 94,6% dzieci, 70,7% rodziców. W ocenie nauczycieli 89,7 % uczniów wie jak bezpiecznie zachować się w Internecie.

Jeśli chodzi o czas spędzonych przed ekranami to 56,5% uczniów potwierdza, iż dużo czasu poświęca na aktywność przed komputerem, konsolą czy telefonem. 48,3% nauczycieli twierdzi tak jak dzieci, natomiast tylko 23,9 % ankietowanych rodziców dostrzega ten problem. W stwierdzeniach dotyczących cyberprzemocy (doświadczanie jak i stosowanie) to uczniowie przyznają, iż doświadczyli bądź stosowali tzw. cyberprzemoc Rodzice raczej twierdzą, że ich dziecko w tym względzie nie ma doświadczenia (ponad 87%). Możliwe, iż rozbieżności wynikają z braku należytego wglądu rodziców w aktywność dzieci w sieci.

Mając na uwadze fakt obecności w szkole uczniów z Ukrainy, którzy wraz ze swoimi rodzicami uciekli przed wojną, w diagnozie zamieszczono również pytania nawiązujące do sytuacji. Zdecydowana większość dzieci (73,5%) wykazuje empatię i zrozumienie dla sytuacji na Ukrainie. Rodzice w nieco większym odsetku (78,3) przekonani są o świadomości swoich dzieci co do trudnej sytuacji, w jakiej znaleźli się ich rówieśnicy z Ukrainy. Tak twierdzi również 58,6% nauczycieli. Nauczyciele w największym stopniu uważają, iż uczniowie integrują się z uczniami ukraińskimi (65,5%). Rodzice udzielili w tej kwestii mniej odpowiedzi twierdzących (54,3%), zaś wśród uczniów pozytywnie odpowiedziało zaledwie 37,4 %. Można zatem wnioskować, że uczniowie rozumieją sytuację na Ukrainie jednak są zdystansowani do uczniów z Ukrainy, co może być także efektem bariery językowej, utartych stereotypów itp. Warto zatem w programie wychowawczo-profilaktycznym zadbać o treści integrujące zespoły klasowe, w tym integrujące dzieci ukraińskie. Rodzice również w

uwagach do ankiety podkreślali wagę integracji, wspólnych wycieczek, projektów i wyjazdów.

Wnioski:

Wśród czynników chroniących, które można zaobserwować w naszym środowisku należy wymienić:

- większość uczniów jest otwarta na innych towarzysza, dbająca o własne granice,
- uczniowie są wdrażani w obowiązki adekwatne do ich wieku,
- rodzice starają się stawiać jasne granice i wprowadzać zasady życia społecznego,
- dzieci posiadają wiedzę na temat bezpiecznego zachowania w sieci,
- uczniowie mają możliwość rozwijania swoich zainteresowań i pasji,
- szkoła stanowi miejsce bezpieczne, raczej wolne od używek.

Czynniki chroniące należy wzmacniać i promować poprzez odpowiednie zadania realizowane w Szkolnym Programie Wychowawczo-Profilaktycznym.

Wśród czynników ryzyka należy wymienić:

- brak wśród nauczycieli (a także rodziców) rzetelnej wiedzy popartej dowodami naukowymi na temat aktualnych problemów dzieci i młodzieży oraz potrzeb rozwojowych dziecka,
- wczesna inicjacja dotycząca używek (w szczególności nikotyny), a także spożywanie energetyków,
- pojawiające się problemy rodzinne,
- pomimo wiedzy na temat bezpieczeństwa w sieci występowanie uczniów w roli osoby doświadczającej lub stosującej cyberprzemoc,
- brak dostatecznej kontroli rodzicielskiej nad aktywnością dzieci w Internecie,
- problemy integracji środowiska rówieśniczego (w tym integracji z uczniami z Ukrainy),
- rozbieżności pomiędzy udzielanym wsparciem a oczekiwaniami uczniów

Czynniki ryzyka należy osłabić poprzez odpowiednie zadania realizowane w Szkolnym Programie Wychowawczo-Profilaktycznym.

Celem opracowania kierunków działania wychowawczo-profilaktycznego w roku szkolnym 2023/2024, w kontekście czynników chroniących oraz ryzyka należy także przytoczyć wyniki **ankiety ewaluacyjnej dotyczącej realizowanego programu w roku szkolnym 2022/2023.**

Badanie przeprowadzono za pomocą anonimowych ankiet online skierowanych do uczniów klas 4-8 SP, rodziców oraz pracowników szkoły. W klasach 1-3 ankietę przeprowadzono jedynie wśród rodziców i nauczycieli, gdyż wcześniejsze doświadczenia w badaniu grupowym uczniów pierwszego etapu edukacyjnego wskazują na możliwą sugestywność.

Przeprowadzone badanie ankietowe w klasach 1-3 uwidocznilo obszary, o które należy zadbać realizując szkolny program profilaktyczno-wychowawczy. Mianowicie należy:

1. Pamiętać o zaznajomieniu z Programem Wychowawczo-Profilaktycznym wszystkich uczniów, rodziców i nauczycieli.
2. Zapraszać uczniów, rodziców i nauczycieli do brania udziału w procesie modyfikacji Programu Wychowawczo-Profilaktycznego (w dalszym ciągu są osoby, które zapominają o takiej możliwości).

3. Dbać o relacje UCZEŃ-RODZIC-NAUCZYCIEL. Przypominać o możliwości skorzystania z pomocy, zachęcać do konsultacji ze szkolnymi specjalistami, informować o różnych formach psychoedukacji, odpowiadać na zgłaszane potrzeby.
4. Na bieżąco przekazywać rodzicom informacje dotyczące ich dzieci.
5. Kłaść nacisk na relacje między uczniami, dopasowywać odpowiednie działania wychowawcze w klasie.
6. Zwrócić uwagę na organizację działań stacjonarnych, w miarę możliwości ograniczyć te realizowane w formie online.

Na podstawie ankiet online (uczniowie 4-8, rodzice, nauczyciele) uzyskano następujące wnioski:

1. Analizując wyniki badań ankietowych wśród uczniów warto zwrócić uwagę na fakt, iż wielu uczniów ma poczucie bagatelizowania ich problemów. Ważne jest, by poprzez działania profilaktyczno-wychowawcze wzmocnić czujność i otwartość pracowników szkoły (pedagogicznych i niepedagogicznych), uczniów, rodziców.
2. Rodzice, podobnie jak uczniowie, zauważają problem braku integracji w grupach klasowych. Obserwowany jest brak empatii oraz zjawisko przemocy psychicznej wśród uczniów.
3. Nadal wskazane jest promowanie zdrowego trybu życia wśród uczniów i zachęcać do aktywności fizycznej.
4. W obszarze profilaktyki w dużej mierze należy zadbać o skuteczne działania antynikotynowe.
5. Wskazane jest wzmocnienie integracji zespołów klasowych a także wzmocnienie roli wychowawcy.
6. Należy wzmocnić współpracę z rodzicami.
7. Należy kłaść duży nacisk na promowanie bezpiecznego zachowania i kształtowanie pozytywnych postaw społecznych i brać je pod uwagę przy ocenie zachowania.

Mając na względzie wyniki wszystkich badań ankietowych przeprowadzonych w szkole, jak i badań ogólnokrajowych, obserwacji środowiska szkolnego opracowano szczegółową analizę czynników chroniących, którą zawiera poniższa tabela.

Tabela 2. Osłabienie czynników ryzyka poprzez stosowne zadania do realizacji w roku szkolnym 2023/2024.

Czynniki ryzyka	Zadania	Sposób realizacji*
Psychologiczne		
nadmierna nieśmiałość, wrażliwość	wzmocnienie pozycji nieśmiałych uczniów	WYCH
chroniczne napięcie i niepokój	redukcja czynników stresogennych, wzmocnienie pozytywnego klimatu w klasie i szkole	WYCH, PROF
niska samoocena	poprawa kondycji psychicznej uczniów	WYCH
brak odporności na stres	wzmocnienie umiejętności radzenia sobie ze stresem	WYCH
niski poziom asertywności	wzmacniać w uczniach poziom asertywności	WYCH, EDU
zbyt wiele czasu spędzanego na aktywności internetowej i multimedialach; zachowania ryzykowne w sieci	promowanie alternatywnych form spędzania wolnego czasu, rozwijanie zainteresowań, promowanie aktywności fizycznej, kształtowanie	WYCH, PROF, INF

Czynniki ryzyka	Zadania	Sposób realizacji*
	netykiety oraz zasad bezpiecznego zachowania w Internecie	
Rodzinne		
brak wyraźnego i konsekwentnego systemu wychowawczego	wzmocnienie systemu wychowawczego w rodzinie	WYCH, PROF
niskie kompetencje rodziców w postępowaniu z dziećmi (brak reguł postępowania, niekonsekwencja)		EDU, INF
brak jasnych zasad i kontroli lub bardzo surowa dyscyplina, nadopiekuńczość		EDU, INF
wysoki poziom konfliktów w rodzinie, niskie wsparcie ze strony rodziców	wsparcie niewydolnej wychowawczo rodziny	WYCH, INF
brak lub osłabienie więzi emocjonalnej z rodziną, złe relacje pomiędzy rodzicami i dziećmi		WYCH, INF
tolerancja rodziców wobec używania przez dzieci alkoholu lub innych substancji odurzających	dostarczyć uczniom i rodzicom wiedzę na temat konsekwencji zażywania środków odurzających	PROF, WYCH
nadużywanie alkoholu, papierosów, narkotyków przez rodziców	zminimalizowanie skutków problemów rodzinnych	PROF, WYCH
rozwód, separacja, utrata rodziców		WYCH
brak czytelnych granic i norm	wzmocnienie systemu wychowawczego w rodzinie	WYCH, INF, EDU
przyzwolenie na uczestnictwo dziecka w sferach, do których nie jest ono przygotowane emocjonalnie	uświadomienie rodziców o konsekwencjach oraz wzmocnienie systemu wychowawczego w rodzinie	WYCH, INF, EDU
Spoleczne		
środowisko rówieńnicze	poprawa jakości środowiska rówieńniczego; zmniejszenie negatywnego wpływu środowiska rówieńniczego	PROF, WYCH, EDU
dostępność substancji psychoaktywnych	uświadomienie uczniów o konsekwencjach posiadania i zażywania środków odurzających	PROF, INF
moda na zażywanie środków psychoaktywnych	podnieść poziom uświadomienia uczniów o skutkach zażywania środków odurzających	PROF, INF
Stosunek do uchodźców	podnieść poziom świadomości uczniów co do sytuacji politycznej na świecie, niwelowanie panujących stereotypów, działania integracyjne	WYCH, PROF., INF
Szkolne		
obecność środków odurzających w placówce (nikotyna)	wyeliminowanie substancji odurzających z terenu placówki	PROF
Niedostateczna wiedza uczniów o środkach odurzających (szczególnie nikotyna)	dostarczyć uczniom wiedzę na temat konsekwencji zażywania środków odurzających	EDU, INF

Czynniki ryzyka	Zadania	Sposób realizacji*
Niewystarczające kompetencje nauczycieli w kwestii rozpoznawania zagrożeń	zwiększenie kompetencji nauczycieli	EDU, INF
Brak poczucia bezpieczeństwa	Zwiększenie czujności nauczycieli na przejawy przemocy rówieśniczej, domowej, cyberprzemocy	EDU, INF

*W kolumnie „Sposób realizacji” określono typ działalności, jaka przewidziana jest do realizacji, której celem jest zmniejszenie występowania oraz wpływu poszczególnych typów ryzyka, oraz odpowiednio zwiększenie występowania oraz wpływu czynników chroniących (WYCH – wychowawcza, EDU – edukacyjna, INF – informacyjna, PROF – profilaktyczna).

IV. Cele ogólne

Działalność wychowawcza w szkole i placówce polega na prowadzeniu działań z zakresu promocji zdrowia oraz wspomaganie ucznia i wychowanka w jego rozwoju ukierunkowanym na osiągnięcie pełnej dojrzałości w sferze:

- **fizycznej** – ukierunkowanej na zdobycie przez ucznia i wychowanka wiedzy i umiejętności pozwalających na prowadzenie zdrowego stylu życia i podejmowanie zachowań prozdrowotnych,
- **psychicznej** – ukierunkowanej na zbudowanie równowagi i harmonii psychicznej, osiągnięcie właściwego stosunku do świata, poczucia siły, chęci do życia i witalności, ukształtowanie postaw sprzyjających rozwijaniu własnego potencjału, kształtowanie środowiska sprzyjającego rozwojowi uczniów, zdrowiu i dobrej kondycji psychicznej, poszerzanie kompetencji i świadomości znaczenia wsparcia w sytuacji kryzysowej osób z najbliższego otoczenia uczniów (rodziców, nauczycieli i wychowawców, specjalistów w zakresie pomocy psychologiczno-pedagogicznej, rówieśników),
- **społecznej** – ukierunkowanej na kształtowanie postawy otwartości w życiu społecznym, opartej na umiejętności samodzielnej analizy wzorów i norm społecznych oraz dokonywania wyborów, a także doskonaleniu umiejętności wypełniania ról społecznych, kreowanie postaw prospołecznych w sytuacji kryzysowej (np. epidemie, wojna na Ukrainie),
- **aksjologicznej** – ukierunkowanej na zdobycie konstruktywnego i stabilnego systemu wartości, w tym docenienie znaczenia zdrowia oraz poczucia sensu istnienia, rozwijanie poczucia odpowiedzialności społecznej w sytuacjach kryzysowych zagrażających całemu społeczeństwu (np. epidemie, wojna na Ukrainie).

Działalność wychowawcza obejmuje w szczególności:

1. współdziałanie całej społeczności szkoły na rzecz kształtowania i rozwijania u uczniów wiedzy, umiejętności i postaw określonych w sylwetce absolwenta,
2. kształtowanie hierarchii systemu wartości, w którym zdrowie i odpowiedzialność za własny rozwój należą do jednych z najważniejszych wartości w życiu, a decyzje w tym zakresie podejmowane są w poczuciu odpowiedzialności za siebie i innych,
3. współpracę z rodzicami lub opiekunami uczniów w celu budowania spójnego systemu wartości oraz kształtowania postaw prozdrowotnych i promowania zdrowego stylu życia oraz zachowań proekologicznych,

4. wzmacnianie wśród uczniów i wychowanków więzi ze szkołą oraz społecznością lokalną,
5. kształtowanie przyjaznego klimatu w szkole lub placówce, budowanie prawidłowych relacji rówieśniczych oraz relacji uczniów i nauczycieli, wychowanków i wychowawców, a także nauczycieli, wychowawców i rodziców lub opiekunów, w tym wzmacnianie więzi z rówieśnikami oraz nauczycielami i wychowawcami,
6. doskonalenie umiejętności nauczycieli i wychowawców w zakresie budowania podmiotowych relacji z uczniami oraz ich rodzicami lub opiekunami oraz warsztatowej pracy z grupą uczniów,
7. wzmacnianie kompetencji wychowawczych nauczycieli i wychowawców oraz rodziców lub opiekunów,
8. kształtowanie u uczniów postaw prospołecznych, w tym poprzez możliwość udziału w działaniach z zakresu wolontariatu, sprzyjających aktywnemu uczestnictwu uczniów w życiu społecznym,
9. przygotowanie uczniów do aktywnego uczestnictwa w kulturze i sztuce narodowej i światowej,
10. wspieranie edukacji rówieśniczej i programów rówieśniczych mających na celu modelowanie postaw prozdrowotnych i prospołecznych.

Działalność edukacyjna w szkole polega na stałym poszerzaniu i ugruntowywaniu wiedzy i umiejętności u uczniów i wychowanków, ich rodziców lub opiekunów, nauczycieli i wychowawców z zakresu promocji zdrowia i zdrowego stylu życia.

Działalność edukacyjna obejmuje w szczególności:

1. poszerzenie wiedzy rodziców lub opiekunów, nauczycieli i wychowawców na temat prawidłowości rozwoju i zaburzeń zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży, rozpoznawania wczesnych objawów używania środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych, nowych substancji psychoaktywnych, a także suplementów diet i leków w celach innych niż medyczne oraz postępowania w tego typu przypadkach,
2. rozwijanie i wzmacnianie umiejętności psychologicznych i społecznych uczniów,
3. doskonalenie kompetencji nauczycieli, wychowawców, rodziców w zakresie profilaktyki oraz rozpoznawania wczesnych symptomów depresji u dzieci i starszej młodzieży,
4. poszerzanie wiedzy uczniów, nauczycieli, rodziców na temat wpływu sytuacji kryzysowych na funkcjonowanie każdego człowieka oraz możliwości uzyskania pomocy w szkole i poza szkołą,
5. kształtowanie u uczniów umiejętności życiowych, w szczególności samokontroli, radzenia sobie ze stresem, rozpoznawania i wyrażania własnych emocji,
6. kształtowanie krytycznego myślenia i wspomaganie uczniów i wychowanków w konstruktywnym podejmowaniu decyzji w sytuacjach trudnych, zagrażających prawidłowemu rozwojowi i zdrowemu życiu,
7. prowadzenie wewnątrzszkolnego doskonalenia kompetencji nauczycieli i wychowawców w zakresie rozpoznawania wczesnych objawów używania środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych, nowych substancji psychoaktywnych, oraz podejmowania szkolnej interwencji profilaktycznej,
8. doskonalenie kompetencji nauczycieli i wychowawców w zakresie profilaktyki używania środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych,

nowych substancji psychoaktywnych, norm rozwojowych i zaburzeń zdrowia psychicznego wieku rozwojowego.

Działalność informacyjna w szkole polega na dostarczaniu rzetelnych i aktualnych informacji, dostosowanych do wieku oraz możliwości psychofizycznych odbiorców, na temat zagrożeń i rozwiązywania problemów związanych z używaniem środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych, nowych substancji psychoaktywnych, wpływu niskiego poziomu kondycji psychicznej na funkcjonowanie w życiu, skierowanych do uczniów oraz ich rodziców lub opiekunów, a także nauczycieli i wychowawców oraz innych pracowników szkoły.

Działalność informacyjna obejmuje w szczególności:

1. dostarczenie aktualnych informacji nauczycielom, wychowawcom i rodzicom lub opiekunom na temat skutecznych sposobów prowadzenia działań wychowawczych i profilaktycznych związanych z przeciwdziałaniem używaniu środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych, nowych substancji psychoaktywnych i innych zagrożeń cywilizacyjnych, a także działań podejmowanych na rzecz kompensowania negatywnych skutków przedłużającej się epidemii,
2. udostępnienie informacji o ofercie pomocy specjalistycznej dla uczniów i wychowanków, ich rodziców lub opiekunów w przypadku używania środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych, nowych substancji psychoaktywnych,
3. udostępnienie informacji o ofercie pomocy specjalistycznej dla uczniów i wychowanków, ich rodziców lub opiekunów w przypadku obniżonej kondycji psychicznej, depresji, innych problemów psychologicznych i psychiatrycznych,
4. przekazanie informacji uczniom i wychowankom, ich rodzicom lub opiekunom oraz nauczycielom i wychowawcom na temat konsekwencji prawnych związanych z naruszeniem przepisów ustawy z 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii,
5. informowanie uczniów i wychowanków oraz ich rodziców lub opiekunów o obowiązujących procedurach postępowania nauczycieli i wychowawców oraz o metodach współpracy szkół i placówek z Policją w sytuacjach zagrożenia narkomanią, alkoholizmem.

Działalność profilaktyczna w szkole polega na realizowaniu działań z zakresu profilaktyki uniwersalnej, selektywnej i wskazującej.

Działalność profilaktyczna obejmuje:

1. wspieranie wszystkich uczniów i wychowanków w prawidłowym rozwoju i zdrowym stylu życia oraz podejmowanie działań, których celem jest ograniczanie zachowań ryzykownych niezależnie od poziomu ryzyka używania przez nich środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych, nowych substancji psychoaktywnych,
2. wspieranie uczniów i wychowanków, którzy ze względu na swoją sytuację rodzinną, środowiskową lub uwarunkowania biologiczne są w wyższym stopniu narażeni na ryzyko zachowań ryzykownych,
3. wspieranie uczniów i wychowanków, u których rozpoznano wczesne objawy używania środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych, nowych substancji psychoaktywnych lub występowania innych zachowań

ryzykownych, które nie zostały zdiagnozowane jako zaburzenia lub choroby wymagające leczenia,

4. wspieranie uczniów i wychowanków, u których rozpoznano objawy depresji lub obniżenia kondycji psychicznej, a także prowadzenie działań profilaktycznych wobec wszystkich uczniów szkoły.

Działania te obejmują w szczególności:

1. realizowanie wśród uczniów i wychowanków oraz ich rodziców lub opiekunów programów profilaktycznych i promocji zdrowia psychicznego dostosowanych do potrzeb indywidualnych i grupowych oraz realizowanych celów profilaktycznych.
2. przygotowanie oferty zajęć rozwijających zainteresowania i uzdolnienia, jako alternatywnej pozytywnej formy działalności zaspokajającej ważne potrzeby, w szczególności potrzebę podniesienia samooceny, sukcesu, przynależności i satysfakcji życiowej,
3. kształtowanie i wzmacnianie norm przeciwnych używaniu środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych, nowych substancji psychoaktywnych przez uczniów, a także norm przeciwnych podejmowaniu innych zachowań ryzykownych,
4. poszerzenie kompetencji osób oddziałujących na uczniów (nauczycieli, rodziców, wychowawców, specjalistów) w zakresie wczesnego rozpoznawania objawów depresji,
5. doskonalenie zawodowe nauczycieli i wychowawców w zakresie realizacji szkolnej interwencji profilaktycznej w przypadku podejmowania przez uczniów i wychowanków zachowań ryzykownych,
6. włączanie, w razie potrzeby, w indywidualny program edukacyjno-terapeutyczny, o którym mowa w art. 127 ust. 3 ustawy Prawo oświatowe, działań z zakresu przeciwdziałania używaniu środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych, nowych substancji psychoaktywnych.

W roku szkolnym 2023/2024 najważniejsze działania w pracy wychowawczej są ukierunkowane na:

1. wspomaganie rozwoju ucznia w sferze emocjonalnej (wzmacnianie pozycji nieśmiałych uczniów, redukcja czynników stresogennych, wzmocnienie umiejętności radzenia sobie ze stresem, wzmocnienie w uczniach poziomu asertywności),
2. wzbudzanie poczucia przynależności do grupy (wzmocnienie pozytywnego i bezpiecznego klimatu w klasie i szkole, integracja zespołów klasowych),
3. umacnianie u uczniów prawidłowego funkcjonowania w grupie społecznej w szkole, klasie (poprawa jakości środowiska rówieśniczego; zmniejszenie negatywnego wpływu środowiska rówieśniczego, integracja z uczniami z Ukrainy, niwelowanie panujących stereotypów),
4. rozbudzanie poczucia własnej wartości, wiary we własne siły i możliwości,
5. budowanie poczucia tożsamości regionalnej i narodowej,
6. promowanie alternatywnych form spędzania wolnego czasu, rozwijanie zainteresowań, promowanie aktywności fizycznej,
7. przeciwdziałanie przemocy, agresji i uzależnieniom,
8. przeciwdziałanie pojawianiu się zachowań ryzykownych,
9. wzmocnienie systemu wychowawczego w rodzinie oraz minimalizowanie skutków problemów rodzinnych,

10. wspomaganie wychowawczej roli rodziny.

Zadania profilaktyczne programu to:

1. zapoznanie z normami zachowania obowiązującymi w szkole (troska o szeroko pojęte bezpieczeństwo podopiecznych, nauczycieli i rodziców),
2. znajomość zasad ruchu drogowego – bezpieczeństwo w drodze do szkoły,
3. promowanie zdrowego stylu życia,
4. kształtowanie nawyków prozdrowotnych,
5. rozpoznawanie sytuacji i zachowań ryzykownych, w tym korzystanie ze środków psychoaktywnych (dostarczenie uczniom i rodzicom wiedzy na temat konsekwencji zażywania środków odurzających, wyeliminowanie substancji odurzających z terenu placówki – nikotyna, zwiększenie kompetencji nauczycieli),
6. eliminowanie z życia szkolnego agresji i przemocy rówieśniczej,
7. niebezpieczeństwa związane z nadużywaniem komputera, Internetu, telefonów komórkowych i telewizji (kształtowanie netykiety oraz zasad bezpiecznego zachowania w Internecie),
8. wzmacnianie poczucia własnej wartości uczniów, podkreślanie pozytywnych doświadczeń życiowych, pomagających młodym ludziom ukształtować pozytywną tożsamość,
9. kształtowanie postaw ukierunkowanych na prawdę, dobro i piękno, uzdalniających do odpowiedzialnych decyzji,
10. uczenie sposobów wyrażania własnych emocji i radzenia sobie ze stresem,
11. ochrona i wzmacnianie zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży oraz wzmacnianie poczucia oparcia w najbliższym środowisku (rodzina, nauczyciele, specjaliści) w sytuacjach trudnych.

Zadania związane z przyjęciem uczniów z Ukrainy do Szkoły Podstawowej im. Karola Miarki w Gminie Ornontowice:

1. Pomoc uczniom w adaptacji do nowych warunków szkolnych - zajęcia integrujące prowadzone przez wychowawców, psychologa i pedagoga,
2. Wdrażanie ucznia do funkcjonowania w środowisku lokalnym, poszerzanie wiedzy na temat środowiska lokalnego.
3. Diagnoza możliwości i potrzeb uczniów. Dostosowanie form i metod pracy do indywidualnych potrzeb uczniów.
4. Objęcie indywidualną opieką uczniów mających trudności adaptacyjne w sferze kontaktów społecznych poprzez rozmowy indywidualne z uczniami, współpracę z psychologiem, pedagogiem, nauczycielami i rodzicami,
5. Integracja uczniów – pomoc koleżeńska w czasie lekcji i po lekcjach, zajęcia świetlicowe, organizowanie wycieczek i imprez klasowych, szkolnych,
6. Kształtowanie umiejętności skutecznego komunikowania się, utrwalanie i zastosowanie w praktyce nabytych umiejętności - dodatkowe zajęcia z języka polskiego, wprowadzenie alternatywnych metod komunikacji z uczniami,
7. Wspieranie i informowanie uczniów o możliwościach uzyskania pomocy psychologiczno-pedagogicznej na terenie szkoły i poza nią,
8. Kreowanie prospołecznych postaw względem nowych uczniów, rozwijanie pozytywnego systemu wartości w klasie i szkole,
9. Przeciwdziałanie wszelkim objawom nietolerancji wobec odmienności – profilaktyka i edukacja antydyskryminacyjna,

10. Promowanie u uczniów postaw empatycznych i altruistycznych, wzajemnej przyjaźni, poczucia więzi, zaufania,
11. Podejmowanie działań na rzecz osób z Ukrainy w celu poprawy ich sytuacji materialnej, promowanie wrażliwości wobec uczniów i ich potrzeb - akcje charytatywne, udzielanie pomocy w codziennych sytuacjach szkolnych,
12. Kształtowanie postawy patriotycznej poprzez poznanie symboli narodowych Polski i Ukrainy, poznanie zwyczajów towarzyszącym świętom narodowym, religijnym i świeckim w Polsce i Ukrainie, wpajanie szacunku dla tradycji narodowych polskich i ukraińskich,
13. Przygotowanie uczniów ósmej klasy do dalszego kształcenia. Poszerzanie wiedzy związanej z wyborem szkoły i zawodu z uwzględnieniem rozpoznanych predyspozycji i uzdolnień uczniów.

V. Struktura oddziaływań wychowawczych

Dyrektor szkoły:

1. stwarza warunki dla realizacji procesu wychowawczego w szkole,
2. sprawuje opiekę nad uczniami oraz stwarza warunki harmonijnego rozwoju psychofizycznego poprzez aktywne działania prozdrowotne, dba o prawidłowy poziom pracy wychowawczej i opiekuńczej szkoły,
3. inspirowanie nauczycieli do poprawy istniejących lub wdrożenia nowych rozwiązań w procesie kształcenia, przy zastosowaniu innowacyjnych działań programowych, organizacyjnych lub metodycznych, których celem jest rozwijanie kompetencji uczniów,
4. stwarza warunki do działania w szkole lub placówce: wolontariuszy, stowarzyszeń i innych organizacji, w szczególności organizacji harcerskich, których celem statutowym jest działalność wychowawcza lub rozszerzanie i wzbogacanie form działalności dydaktycznej, wychowawczej, opiekuńczej i innowacyjnej szkoły,
5. współpracuje z zespołem wychowawców, pedagogiem, psychologiem szkolnym oraz Samorządem Uczniowskim, wspomaga nauczycieli w realizacji zadań,
6. czuwa nad realizowaniem przez uczniów obowiązku szkolnego,
7. nadzoruje zgodność działania szkoły ze statutem, w tym dba o przestrzeganie zasad oceniania, praw uczniów, kompetencji organów szkoły,
8. motywuje nauczycieli i specjalistów do opracowania modelu wsparcia i pomocy uczniom przeżywającym trudności psychiczne,
9. stwarza warunki do poszukiwania optymalnych rozwiązań w zakresie budowania systemu działań wspierających kondycję psychiczną uczniów,
10. inspirowanie wszystkie grupy społeczności szkolnej do budowania dobrych wzajemnych relacji w środowisku szkolnym, jako czynnika zwiększającego skuteczność i efektywność udzielanego wsparcia,
11. dostosowuje ofertę zajęć pozalekcyjnych do oczekiwań uczniów w celu stworzenia warunków do realizacji pasji, udziału z zajęciach sportowych, kontaktu z przyrodą a także kontaktu bezpośredniego uczniów ze sobą, z zachowaniem zasad sanitarnych,
12. czuwa nad intensyfikowaniem współpracy nauczycieli i wychowawców z pedagogami, psychologami szkolnymi oraz pracownikami poradni psychologiczno-pedagogicznych w celu szybkiego i skutecznego reagowania na zaobserwowane problemy uczniów,

13. czuwa nad wykonywaniem zadań przez specjalistów szkoły – pedagodzy, psychologzy i inni specjaliści powinni aktywnie włączać się do bezpośredniej pracy profilaktycznej i bezpośredniego wsparcia uczniów i rodziców, służyć doradztwem dla nauczycieli, wspierać ich w identyfikowaniu problemów uczniów i prowadzeniu z uczniami zajęć wspierających, integracyjnych, profilaktycznych,
14. nadzoruje realizację Szkolnego Programu Wychowawczo-Profilaktycznego.

Rada pedagogiczna:

1. uczestniczy w diagnozowaniu pracy wychowawczej szkoły i potrzeb w zakresie działań profilaktycznych, w tym w zakresie działań wspierających kondycję psychiczną uczniów,
2. dokonuje wyboru programów profilaktycznych wspierających uczniów psychicznie i uczących umiejętności radzenia sobie z wyzwaniami czasu epidemii i wojny na Ukrainie,
3. opracowuje projekt programu wychowawczo-profilaktycznego i uchwała go w porozumieniu z Radą Rodziców,
4. opracowuje i zatwierdza dokumenty i procedury postępowania nauczycieli w sytuacjach zagrożenia młodzieży demoralizacją i przestępczością oraz depresją,
5. uczestniczy w realizacji Szkolnego Programu Wychowawczo-Profilaktycznego,
6. uczestniczy w ewaluacji Szkolnego Programu Wychowawczo-Profilaktycznego.

Nauczyciele:

1. współpracują z wychowawcami klas, innymi nauczycielami, pedagogiem, psychologiem, innymi specjalistami w zakresie realizacji zadań wychowawczych i profilaktycznych, uczestniczą w realizacji Szkolnego Programu Wychowawczo-Profilaktycznego,
2. reagują na obecność w szkole osób obcych, które swoim zachowaniem stwarzają zagrożenie dla ucznia,
3. reagują na przejawy depresji, agresji, niedostosowania społecznego i uzależnień uczniów,
4. udzielają uczniom pomocy w przezwyciężaniu niepowodzeń szkolnych,
5. zapewniają atmosferę współpracy, zaufania, otwartości, wzajemnego wspomagania,
6. kształcą i wychowują dzieci w duchu patriotyzmu i demokracji,
7. rozmawiają z uczniami i rodzicami o zachowaniu i frekwencji oraz postępach w nauce na swoich zajęciach,
8. wspierają zainteresowania, pasje i rozwój osobowy ucznia.

Wychowawcy klas:

1. diagnozują sytuację wychowawczą w klasie, zapewniają atmosferę współpracy, zaufania, otwartości, wzajemnego wspomagania,
2. rozpoznają potrzeby uczniów w zakresie ochrony zdrowia psychicznego,
3. rozpoznają indywidualne potrzeby rozwojowe uczniów, w tym czynników chroniących i czynników ryzyka, ze szczególnym uwzględnieniem zagrożeń związanych z używaniem substancji psychotropowych, środków zastępczych oraz nowych substancji psychoaktywnych,
4. na podstawie dokonanego rozpoznania oraz celów i zadań określonych w Szkolnym Programie Wychowawczo-Profilaktycznym opracowują plan pracy wychowawczej dla klasy na dany rok szkolny, uwzględniając specyfikę funkcjonowania zespołu klasowego i potrzeby uczniów,
5. przygotowują sprawozdanie z realizacji planu pracy wychowawczej i wnioski do dalszej pracy,

6. zapoznają uczniów swoich klas i ich rodziców z prawem wewnątrzszkolnym i obowiązującymi zwyczajami, tradycjami szkoły,
7. są członkami zespołu wychowawców i wykonują zadania zlecone przez przewodniczącego zespołu,
8. oceniają zachowanie uczniów swojej klasy, zgodnie z obowiązującymi w szkole procedurami,
9. współpracują z innymi nauczycielami uczącymi w klasie, rodzicami uczniów, pedagogiem szkolnym oraz specjalistami pracującymi z uczniami o specjalnych potrzebach,
10. wspierają uczniów potrzebujących pomocy, znajdujących się w trudnej sytuacji,
11. rozpoznają oczekiwania swoich uczniów i ich rodziców,
12. dbają o dobre relacje uczniów w klasie, utrzymywanie kontaktów rówieśniczych, rozwijanie wzajemnej pomocy i współpracy grupowej,
13. podejmują działania profilaktyczne w celu przeciwdziałania niewłaściwym zachowaniom podopiecznych,
14. współpracują z sądem, policją, innymi osobami i instytucjami działającymi na rzecz dzieci i młodzieży,
15. podejmują działania w zakresie poszerzania własnych kompetencji wychowawczych.

Zespół wychowawców:

1. opracowuje projekty procedur postępowania w sytuacjach zagrożenia młodzieży demoralizacją i przestępczością, zasad współpracy z instytucjami i osobami działającymi na rzecz uczniów, propozycje modyfikacji zasady usprawiedliwiania nieobecności, karania, nagradzania, wystawiania ocen zachowania i innych,
2. analizuje i rozwiązuje bieżące problemy wychowawcze, promuje metodę pozytywnego dyscyplinowania uczniów,
3. ustala potrzeby w zakresie doskonalenia umiejętności wychowawczych nauczycieli, w tym rozpoczynających pracę w roli wychowawcy,
4. przygotowuje analizy i sprawozdania w zakresie działalności wychowawczej i profilaktycznej szkoły,
5. uczestniczy w poszukiwaniu nowych rozwiązań na rzecz budowania szkolnego systemu ochrony zdrowia psychicznego uczniów,
6. inne, wynikające ze specyfiki potrzeb szkoły.

Pedagog/psycholog szkolny:

1. diagnozuje środowisko wychowawcze, w tym stan kondycji psychicznej uczniów,
2. uczestniczy w poszukiwaniu nowych rozwiązań na rzecz budowania szkolnego systemu ochrony zdrowia psychicznego uczniów,
3. zapewnia uczniom pomoc psychologiczną w odpowiednich formach,
4. współpracuje z rodzicami uczniów potrzebującymi szczególnej troski wychowawczej lub stałej opieki, wsparcia psychologicznego,
5. zabiega o różne formy pomocy wychowawczej i materialnej dla uczniów,
6. współpracuje z rodzicami w zakresie działań wychowawczych i profilaktycznych, udziela pomocy psychologiczno-pedagogicznej rodzicom uczniów,
7. współpracuje z placówkami wspierającymi proces dydaktyczno-wychowawczy szkoły i poszerzającymi zakres działań o charakterze profilaktycznym, w tym z poradnią psychologiczno-pedagogiczną,
8. wspiera nauczycieli, wychowawców, inne osoby pracujące z uczniami w identyfikacji problemów uczniów, w tym wczesnych objawów depresji, a także w udzielaniu im wsparcia,

9. rozwija współpracę z nauczycielami, wychowawcami, a także pracownikami poradni psychologiczno-pedagogicznych w celu szybkiego i skutecznego reagowania na zaobserwowane problemy uczniów,
10. aktywnie włącza się do bezpośredniej pracy profilaktycznej i bezpośredniego wsparcia uczniów i rodziców, służy doradztwem dla nauczycieli, wspiera ich w identyfikowaniu problemów uczniów i prowadzeniu z uczniami zajęć wspierających, integracyjnych, profilaktycznych,
11. wspiera nauczycieli, wychowawców, innych psychologów czy pedagogów, którym trudno jest wspierać uczniów w związku z tym, że sami przeżywają stan silnego przygnębienia epidemią, sytuacją na Ukrainie, a także przemęczeniem lub przechodzą inny kryzys psychiczny,
12. promuje budowanie dobrych, wzajemnych relacji pomiędzy wszystkimi grupami społeczności szkolnej, jako czynnika zwiększającego skuteczność i efektywność udzielanego wsparcia.

Rodzice:

1. współtworzą Szkolny Program Wychowawczo-Profilaktyczny,
2. uczestniczą w diagnozowaniu pracy wychowawczej szkoły,
3. uczestniczą w poszukiwaniu nowych rozwiązań na rzecz budowania szkolnego systemu ochrony zdrowia psychicznego uczniów,
4. uczestniczą w wywiadówkach organizowanych przez szkołę,
5. zasięgają informacji na temat swoich dzieci w szkole,
6. współpracują z wychowawcą klasy i innymi nauczycielami uczącymi w klasie,
7. dbają o właściwą formę spędzania czasu wolnego przez uczniów,
8. Rada Rodziców – uchwała w porozumieniu z Radą Pedagogiczną Szkolny Program Wychowawczo-Profilaktyczny.

Samorząd Uczniowski:

1. jest inspiratorem i organizatorem życia kulturalnego uczniów szkoły, działalności oświatowej, sportowej oraz rozrywkowej zgodnie z własnymi potrzebami i możliwościami organizacyjnymi w porozumieniu z dyrektorem,
2. uczestniczy w diagnozowaniu sytuacji wychowawczej szkoły,
3. uczestniczy w poszukiwaniu nowych rozwiązań na rzecz budowania szkolnego systemu ochrony zdrowia psychicznego uczniów,
4. współpracuje z Zespołem Wychowawców i Radą Pedagogiczną,
5. prowadzi akcje pomocy dla potrzebujących kolegów,
6. reprezentuje postawy i potrzeby środowiska uczniowskiego,
7. propaguje ideę samorządności oraz wychowania w demokracji,
8. dba o dobre imię i honor szkoły oraz wzbogaca jej tradycję,
9. może podejmować działania z zakresu wolontariatu.

VI. Kalendarz uroczystości szkolnych w roku szkolnym 2023/2024

Lp.	Uroczystość	Termin	Odpowiedzialni
1	Uroczyste rozpoczęcie roku szkolnego.	4.09.2023 r.	A.Bugła, A.Paruzel, M. Łańska, K.Chrapiec
2	Dzień Kropki	15.09.2023r.	pomoc psychologiczno-pedagogiczna, wychowawcy, świetlica szkolna
3	Dzień Chłopaka	29.09.2023	klasy 1-3
4	Dzień Uśmiechu	11.10.2023	Samorząd Uczniowski
5	Pasowanie na pierwszoklasistę	20.10.2023	wychowawcy klas I

Lp.	Uroczystość	Termin	Odpowiedzialni
6	Dzień Edukacji Narodowej	17.10.2023.	I. Kieler, M. Kucharek, S. Drzazga, E. Lewicka
7	Narodowe Święto Niepodległości	11.11.2023	K. Osińska-Kurpas, K. Szendzielorz, A. Szuba-Dyrcz, K. Radziejewska
8	Szkolne spotkania opłatkowe	18-21.12.2023	Wychowawcy
9	Dzień słodkości i pierników świątecznych	18-19.12.2023	Samorząd Uczniowski
10	Dzień kolorów świątecznych (czerwony, zielony) i świątecznych atrybutów	6.12.2023	Samorząd Uczniowski,
11	Mikołajki szkolne	grudzień 2023	Wychowawcy
12	Akcje charytatywne: finał WOŚP	Styczeń 2024	M. Zawierta - Tomala
13	Zbiórka darów dla Afryki	09-10.2023	Pedagodzy szkolni
14	Zbiórka dla zwierząt ze schroniska Fauna	listopad 2023	E. Lewicka, M. Zawierta - Tomala
15	Dzień Piżamy	24.01.2024	Samorząd Uczniowski
16	Dzień Bezpiecznego Internetu	08.02.2024	Pomoc psychologiczno-pedagogiczna, wychowawcy
17	Poczta walentynkowa, dyskoteka walentynkowa/ seans filmowy walentynkowy dla klas 6-8, wybory Miss i Mistera Szkoły	12-15.02.2024	Samorząd Uczniowski, Wychowawcy
18	Światowy Dzień Zespołu Downa	21.03. 2024	Pomoc psychologiczno-pedagogiczna, wychowawcy
19	Wieczór filmowy dla klas 4-5	14.03.2024	Samorząd Uczniowski
20	Światowy Dzień Świadomości Autyzmu	02.04.2024	Pomoc psychologiczno-pedagogiczna, wychowawcy
21	Dzień na opak	20.03.2024	Samorząd Uczniowski
22	Tydzień Kolorów	6-10.05.2024	Samorząd Uczniowski
23	Dzień bez plecaka	05.06.2024	Samorząd Uczniowski
24	Październik miesiącem bibliotek szkolnych w/g osobnego harmonogramu	Październik 2023	Ewa Czyżyk, Katarzyna Walczak
25	Światowy Dzień Książki i Praw Autorskich w/g osobnego harmonogramu	Kwiecień 2024	Ewa Czyżyk, Katarzyna Walczak
26	Międzynarodowy Dzień Ziemi	kwiecień 2024	J. Spyra, A. Szuba - Dyrcz, L. Piechoczek- Niezgoda, M. Łańska
27	Dzień Pamięci Ofiar Zbrodni Katyńskiej	Kwiecień 2024	Adam Szwedka
28	Dzień twórczej Profilaktyki	czerwiec 2024	M. Świerczek-Fic

VII. Szczegółowe cele wychowawcze do realizacji w roku szkolnym 2023/2024

Obszar rozwoju intelektualnego:

1. Rozpoznanie i rozwijanie możliwości, uzdolnień i zainteresowań uczniów.
2. Zwiększenie udziału uczniów w zajęciach pozalekcyjnych. W roku szkolnym 2023/2024 – udział w kołach zainteresowań, projektach.
3. Wszyscy uczniowie wymagający wsparcia uzyskują pomoc w odpowiedniej formie.
4. Motywowanie uczniów do udziału w konkursach, olimpiadach.

Obszar rozwoju społecznego:

1. Integracja zespołów klasowych. Przeprowadzenie godzin zajęć integracyjnych w klasach I.
2. Integracja w klasach wyższych. Przeprowadzenie zajęć integracyjnych w ramach GZW.
3. Rozumienie i respektowanie obowiązujących norm.
4. Rozwijanie postaw prospołecznych i działań w zakresie wolontariatu: promowanie działań Szkolnego Koła Wolontariatu.

5. Kształtowanie wśród uczniów klas 7-8 odpowiedzialności za swoje działanie (spotkanie z funkcjonariuszami policji na temat odpowiedzialności karnej).

Obszar rozwoju fizycznego:

1. Kształtowanie umiejętności podejmowania i realizacji zachowań prozdrowotnych.
2. W I półroczu wszyscy wychowawcy przeprowadzą w ramach GZW zajęcia promujące i kształtujące postawy prozdrowotne.
3. Uczniowie są świadomi zależności pomiędzy odpowiednim stylem życia, a zdrowiem.

Obszar rozwoju emocjonalnego:

1. Kształtowanie pozytywnego obrazu własnej osoby.
2. Prowadzenie zajęć z programów profilaktycznych „Spójrz inaczej” w wybranych klasach 1-3.
3. Przeprowadzenie zajęć psychoedukacyjnych w klasach 6 na temat umiejętności samooceny i rozpoznawania swoich predyspozycji.
4. Przeprowadzenie zajęć psychoedukacyjnych w klasach 7 kształcących umiejętność rozpoznawania własnych emocji.
5. Przeprowadzenie zajęć psychoedukacyjnych w kl. 8 na temat radzenia sobie ze stresem egzaminacyjnych.
6. Uczniowie znają i stosują sposoby konstruktywnego radzenia sobie ze stresem.
7. Uczniowie potrafią wskazać swoje mocne i słabe strony.

Obszar rozwoju moralnego:

1. Upowszechnienie wiedzy na temat obowiązujących w szkole norm i wartości.
2. Do końca września 2023 r. wychowawcy zapoznają uczniów i rodziców z systemem wartości przyjętych w koncepcji pracy szkoły oraz regulacjami prawa wewnątrzszkolnego.
3. Poprawa relacji pomiędzy pracownikami szkoły i uczniami.

VIII. Harmonogram działań

Ogólny harmonogram działań:

Zadania	Forma realizacji	Osoby odpowiedzialne	Termin
Sfera intelektualna			
Rozpoznanie i rozwijanie możliwości, uzdolnień i zainteresowań uczniów	Przeprowadzanie w klasach diagnoz i ankiet wstępnych, obserwacje podczas bieżącej pracy	nauczyciele, wychowawcy	wrzesień/październik 2023
Rozwijanie zainteresowań i zdolności uczniów	Przygotowanie propozycji zajęć w zespołach przedmiotowych, prowadzenie zajęć pozalekcyjnych, kół zainteresowań, warsztatów, konkursów, wyjścia do muzeum, teatru, na wystawy, udział w życiu kulturalnym miasta,	Nauczyciele w zespołach przedmiotowych wychowawcy	Zgodnie z harmonogramem zajęć prowadzonych przez konkretne osoby
	Przygotowanie programów artystycznych na uroczystości szkolne, prezentowanie talentów na forum szkoły,	nauczyciele	Zgodnie z kalendarzem szkolnych uroczystości określających terminy konkretnych przedsięwzięć i osoby odpowiedzialne za ich przygotowanie

Zadania	Forma realizacji	Osoby odpowiedzialne	Termin
	Szkolenie rady pedagogicznej zgodnie z planem WDN w obszarze podnoszenia jakości kształcenia.	Koordynatorzy WDN	
	Realizacja innowacji pedagogicznych	Nauczyciele, którzy zgłosili innowacje	Zgodnie z przyjętym programem innowacji
	Przeprowadzenie przez nauczycieli 1 zajęć lekcyjnych z wykorzystaniem aktywizujących metod pracy	Dyrektor	Zgodnie z terminami obserwacji lekcji ustalonym w planie nadzoru pedagogicznego
Rozwijanie umiejętności rozpoznawania własnych uzdolnień	Zajęcia z orientacji zawodowej	Wychowawcy, pedagog i psycholog szkolny, nauczyciel doradztwa zawodowego	Zgodnie z harmonogramem zajęć w poszczególnych klasach
Kształtowanie postawy twórczej	Dzień Twórczej Profilaktyki	M. Świerczek-Fic, wychowawcy	Czerwiec
Podnoszenie efektów kształcenia poprzez uświadamianie wagi edukacji i wyników egzaminów zewnętrznych	Lekcje wychowawcze poświęcone tej tematyce, szkolne konkursy z nagrodami na najwyższą średnią i najlepszą frekwencję	Przewodniczący zespołów przedmiotowych wychowawcy	Zajęcia zgodnie z harmonogramem opracowanym w zespołach dla poszczególnych klas Opracowanie regulaminu konkursu na najwyższą średnią klasową, najwyższą frekwencję – wrzesień Ogłoszenie wyników konkursu -czerwiec
Uczenie planowania i dobrej organizacji własnej pracy	Lekcje wychowawcze poświęcone tej tematyce, praktyczne sposoby zarządzania czasem na warsztatach prowadzonych przez pomoc p-p	Psycholog szkolny wychowawcy	Zgodnie z harmonogramem zajęć
Poszerzanie wiedzy na temat zasobów własnego kraju, regionu. Poszerzenie wiedzy z zakresu nauk ścisłych.	Organizacja wycieczek krajoznawczych, warsztatów naukowych, wyjazdów np. Na Śląski Festiwal Nauki	Nauczyciele przedmiotu, wychowawcy	Zgodnie z harmonogramem organizatorów zewnętrznych
Kształtowanie odpowiedzialności za swoje postępy dydaktyczne i rozwój.	Realizacja oceniania kształtującego.	Wszyscy nauczyciele.	Cały rok szkolny.
Promowanie czytelnictwa.	Działalność biblioteki szkolnej.	Bibliotekarze szkolni, nauczyciele j. Polskiego.	Cały rok szkolny
Sfera moralna:			
Kształtowanie szacunku do ludzi, wrażliwości na potrzeby drugiego człowieka, prawidłowe rozumienie wolności jednostki oparte na poszanowaniu osoby ludzkiej	Działalność charytatywna, wolontariat szkolny	Pedagogzy, psycholog szkolny	Zgodnie z harmonogramem ogólnopolskich akcji, na bieżąco – zgodnie z inicjatywą uczniów i opiekunów wolontariatu szkolnego
Rozwój poszanowania dziedzictwa narodowego i	Świętowanie rocznic i wydarzeń patriotycznych, lekcje	Nauczyciele wskazani jako odpowiedzialni za	Zgodnie z kalendarzem uroczystości i personalną

Zadania	Forma realizacji	Osoby odpowiedzialne	Termin
kształtowanie świadomości narodowej. Wskazywanie autorytetów i wzorców moralnych	wychowawcze na temat patriotyzmu,	poszczególne działania	odpowiedzialnością za konkretne działanie
Poznanie kultury rodzimej, zaznajamianie z kulturą regionu	Wycieczki, tematyczne lekcje wychowawcze,	Wychowawcy	Na bieżąco
Poznanie dorobku kulturalnego Europy, świata, wykształcenie postawy tolerancji i szacunku dla innych narodów, kultur, religii	Organizacja Europejskiego Dnia Języków, Lekcje wychowawcze poświęcone tej tematyce, Wycieczki	Nauczyciele języków obcych, Wychowawcy, nauczyciele	Zgodnie z harmonogramem imprez szkolnych, klasowych programów wychowawczych
Uczenie właściwego pojęcia tolerancji, odwagi w reagowaniu na niesprawiedliwość, krzywdę drugiego człowieka, agresję	Warsztaty organizowane przez pedagogów i psychologów szkolnych – Kampania 19 dni, Światowy Dzień Zespołu Downa, Światowy Dzień Świadomości Autyzmu,	Pomoc P-P, wychowawcy	Zgodnie z harmonogramem ogólnopolskich akcji
	Lekcje wychowawcze poświęcone tej tematyce,	Wychowawcy klas	Zgodnie z harmonogramem opracowanym przez wychowawców
Promowanie zdrowego stylu życia	Dzień Sportu, zajęcia o zdrowym stylu odżywiania się oraz znaczeniu ruchu w życiu człowieka prowadzone przez wychowawców.	Nauczyciel WF, nauczyciele biologii, Realizatorzy wychowawcy klas,	Na bieżąco zgodnie z harmonogramem
	Pogadanka na temat "Profilaktyki chorób zakaźnych".	Wychowawcy	Wrzesień
Sfera społeczna:			
Kształtowanie przekonania o społecznym wymiarze istnienia osoby ludzkiej, a także o społecznym aspekcie bycia uczniem szkoły	Omówienie zasad statutu szkoły i regulaminów szkolnych. Lekcje wychowawcze poświęcone tej tematyce.	Wychowawcy	wrzesień/październik.
Uczenie działania zespołowego, tworzenia klimatu dialogu i efektywnej współpracy, umiejętności słuchania innych i rozumienia ich poglądów. Uczenie zasad samorządności i demokracji	Warsztaty z zakresu komunikacji społecznej, pracy w zespole, funkcjonowania wśród innych, analizy sytuacji problemowych i możliwości ich konstruktywnego rozwiązywania.	Lekcje wychowawcze ze specjalistami,	Zgodnie z możliwościami kadrowymi PPP Mikołów,
	Rozwiązywanie konfliktów poprzez mediację szkolną prowadzoną przez pedagoga szkolnego – p. M. Zawiercie - Tomala	Pedagog: M. Zawiercie-Tomala	Zgodnie z zapotrzebowaniem
	Wybory do samorządu uczniowskiego/wybory samorządów klasowych, bieżąca kontrola ich działalności, wybory opiekuna samorządu uczniowskiego.	Opiekunowie Samorządu Uczniowskiego	Czerwiec 2024

Zadania	Forma realizacji	Osoby odpowiedzialne	Termin
Doskonalenie kultury bycia.	Lekcje z zasad savoir vivre	W ramach zajęć GZW	I okres
Kształtowanie postawy szacunku wobec środowiska naturalnego	Udział w akcji sprzątanie świata.	Nauczyciele przedmiotów przyrodniczych,	Kwiecień 2024, na bieżąco
	Udział w akcjach charytatywnych na rzecz zwierząt, wycieczki krajoznawcze.	wychowawcy, pedagog i psycholog i psycholog szkolny	
Integracja uczniów w oddziałach klasowych	Zajęcia integracyjne w klasach 4	Pedagog, psycholog, wychowawcy	Wrzesień 2023
Rozwijanie empatii i umiejętności rozwiązywania konfliktów w klasach	Promowanie postaw koleżeńskich i pozytywnych postaw społecznych oraz umiejętność rozwiązywania konfliktów poprzez system punktowy oceny zachowania	Wychowawcy podczas zajęciach GZW, pedagog, psycholog	Na bieżąco
Kształtowanie aktywnej postawy wobec przyszłej pracy zawodowej oraz wymagań rynku pracy. Współpraca z Urzędem Pracy oraz innymi instytucjami w celu uzyskania informacji o sytuacji na lokalnym rynku pracy	Zajęcia dla klas 7-8 prowadzone przez doradcę zawodowego, nauka poszukiwania pracy, analizy ofert, nauka wypełniania dokumentów związanych z podjęciem pracy zawodowej, przygotowanie do rozmowy kwalifikacyjnej przed podjęciem pracy	Doradca zawodowy PPP pedagog szkolny – M. Zawierta- Tomala,	Zgodnie z harmonogramem zajęć opracowanym przez doradcę zawodowego w zależności od terminów w PPP
Współpraca ze środowiskiem lokalnym i nawiązywanie relacji międzyszkolnych	Udział w konkursach i zawodach międzyszkolnych.	Wszyscy nauczyciele	Zgodnie z aktualnymi wydarzeniami
	Zbiórka darów dla schroniska dla zwierząt	E. Lewicka	
	Udział w imprezach organizowanych przez społeczność lokalną.	wychowawcy	
Systematyczne monitorowanie frekwencji uczniów na zajęciach lekcyjnych. Zwiększenie współpracy z rodzicami w zakresie kontroli obowiązku szkolnego	Analiza frekwencji uczniów,	Wychowawcy, dyrektor wicedyrektorzy	Sporządzanie miesięcznych zestawień obecności w pierwszym dniu miesiąca następującego po okresie kontroli.
	Systematyczne informowanie rodziców o absencji uczniów, wywiadówki, dni otwarte, indywidualne spotkania z rodzicami		Zgodnie z harmonogramem zebrań ustalonym na dany rok szkolny.
Sfera emocjonalna:			
Budowanie klimatu klasy i szkoły	Realizacja programu ORE „Golden 5” w wybranych klasach, ze szczególnym uwzględnieniem klas 4	PPP Mikołów, Monika Świerczek-Fic, wychowawcy	10 tygodni w roku szkolnym- I okres
Nauka nabywania świadomości własnych słabych i mocnych stron, kształtowanie samoakceptacji, budowanie poczucia własnej wartości	Lekcje wychowawcze poświęcone tej tematyce – wskazanie konkretnych zajęć	Specjaliści szkolni, specjaliści PPP Mikołów	Zgodnie z ofertą i możliwościami czasowymi PPP Mikołów. Zgodnie z konkretnymi terminami dla poszczególnych oddziałów.

Zadania	Forma realizacji	Osoby odpowiedzialne	Termin
Kształcenie umiejętności rozpoznawania własnych emocji	Warsztaty dla uczniów prowadzone przez specjalistów z PPP – np. zajęcia antystresowe dla klas 8	Specjaliści szkolni, specjaliści PPP Mikołów	Na bieżąco, zgodnie z zgłaszanymi przez wychowawców potrzebami ; zajęcia antystresowe dla klas 8 – kwiecień 2023
	Lekcje wychowawcze poświęcone tej tematyce – wskazanie konkretnych zajęć	Wychowawca	Zgodnie z harmonogramem godzin wychowawczych
Kształcenie umiejętności rozwiązywania problemów bez użycia siły	Zajęcia integracyjne w klasach	Wychowawcy w ramach GZW	Wrzesień 2022.
	Tematyczne lekcje wychowawcze	Specjaliści szkolni, wychowawcy	Zgodnie z konkretnymi terminami dla poszczególnych oddziałów
Fizyczna ochrona zdrowia fizycznego i psychicznego			
Poszerzanie wiedzy uczniów na temat wpływu sytuacji kryzysowej na funkcjonowanie w szkole oraz możliwości uzyskania pomocy w szkole i poza szkołą	Lekcje wychowawcze z udziałem psychologa/pedagoga	Wychowawcy klas	Zgodnie z zgłaszanym zapotrzebowaniem, cały rok szkolny
Rozwijanie zainteresowań uczniów i zapewnienie atrakcyjnego spędzania wolnego czasu	Przygotowanie oferty zajęć pozalekcyjnych jako formę zaspokajania potrzeb, rozwijania pozytywnej samooceny, i osiągnięcia satysfakcji	Nauczyciele przedmiotów	wrzesień 2023
Wspieranie uczniów, u których rozpoznano objawy depresji lub obniżenia kondycji psychicznej	Indywidualne rozmowy wspierające z każdym uczniem, jego rodzicami. Ustalenie zakresu dalszych działań. Dalsze postępowanie wg ustaleń.	Wychowawca, specjaliści szkolni (psycholog, pedagog)	Zgodnie z potrzebami
Poszerzanie wiedzy wśród nauczycieli i rodziców dotyczącej aktualnych problemów dzieci i młodzieży oraz ich potrzeb rozwojowych	Prelekcja dla rodziców i nauczycieli	Specjaliści z PP-P w Mikołowie	I okres
Odbudowanie i umacnianie u uczniów prawidłowych relacji w grupie klasowej, poczucia wspólnoty (reintegracja)	Lekcje wychowawcze – gry i zabawy integracyjne, rozmowy, warsztaty	Wychowawcy	Wrzesień/ października na bieżąco
Przeciwdziałanie uzależnieniom i obniżeniu wieku inicjacji dotyczącej używek	Realizacja elementów programów profilaktycznych: „Spójrz inaczej”, „Cukierki”, tematyka zajęć GZW	Specjaliści szkolni, wychowawcy	Zgodnie z ofertą zaproponowaną przez instytucje zewnętrzne Zgodnie z rozkładem
Poszerzenie wiadomości na temat higieny układu nerwowego	Prelekcja dla rodziców,	Specjaliści szkolni, pielęgniarka szkolna przy wsparciu wychowawców	Zgodnie z harmonogramem spotkania z rodzicami

Zadania	Forma realizacji	Osoby odpowiedzialne	Termin
	Zajęcia tematyczne dla uczniów, Organizacja akcji Światowego Dnia Mózgu Organizacja Dnia Zdrowia		Na bieżąco Marzec 2024 Kwiecień 2024
Kształtowanie umiejętności świadomego i bezpiecznego korzystania z nowych technologii multimedialnych.	Promowanie bezpiecznej aktywności w sieci.	Nauczyciele informatyki, specjaliści szkolni.	Na bieżąco
	Organizacja obchodów DBI	specjaliści szkolni we współpracy z wychowawcami.	luty 2024
Kształtowanie zdrowych nawyków żywieniowych.	Kontrola wagi uczniów przez pielęgniarkę szkolną.	Nauczyciel biologii, wychowawcy w ramach GZW, pielęgniarka szkolna	Na bieżąco
	Promowanie informacji na temat zdrowego odżywiania na lekcjach biologii.		
	Organizacja akcji „Śniadanie z mistrzem” w ramach GZW.		
Dbanie o bezpieczeństwo w szkole i poza nią.	Zaznajomienie z przepisami ruchu drogowego, telefonami alarmowymi w klasach młodszych.	Zaproszeni funkcjonariusz policji, wychowawcy	I okres – wrzesień/październik
	Doskonalenie umiejętności udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej.	W ramach zajęć EDB w kl.8 Zaproszeni ratownicy medyczni klasy 1-7 (warsztaty)	Zgodnie z rozkładem materiału z EDB. Zgodnie z możliwościami specjalistów
	Kształtowanie wiedzy z zakresu odpowiedzialności karnej nieletnich w kl. 7-8	Funkcjonariusze KPP w Mikołowie, koordynatorzy: pedagog, psycholog	Wrzesień/październik 2023
Zachęcanie i wspieranie do rozwijania aktywności fizycznej	Organizowanie zajęć pozalekcyjnych w tym: SKS, ścianka wspinaczkowa, kółko taneczne.	nauczyciele wychowania fizycznego	zgodnie z kalendarzem imprez
	Zachęcanie do udziału w zawodach sportowych organizowanych na terenie gminy i powiatu. Sportowy Turniej Miast i Gmin,	nauczyciele wychowania fizycznego, wychowawcy E. Lewicka	

IX. Zasady ewaluacji programu wychowawczo-profilaktycznego

Ewaluacja programu polega na systematycznym gromadzeniu informacji na temat prowadzonych działań, w celu ich modyfikacji i podnoszenia skuteczności programu wychowawczo-profilaktycznego. Ewaluacja przeprowadzana będzie poprzez:

1. obserwację zachowań uczniów i zachodzących w tym zakresie zmian,
2. analizę dokumentacji,
3. przeprowadzanie ankiet, kwestionariuszy wśród uczniów, rodziców i nauczycieli,
4. rozmowy z rodzicami,
5. wymianę spostrzeżeń w zespołach wychowawców i nauczycieli,
6. analizy przypadków.

Ewaluacja programu przeprowadzana będzie w każdym roku szkolnym przez zespół specjalistów szkolnych (pedagodzy, psychologzy). Zadaniem zespołu jest opracowanie sposobu ewaluacji, organizacja badań oraz opracowanie wyników. Z wynikami prac zespołu w formie raportu ewaluacyjnego zostanie zapoznana rada pedagogiczna i rada rodziców.

Szkolny Program Wychowawczo-Profilaktyczny został uchwalony przez Radę Rodziców w porozumieniu z Radą Pedagogiczną Szkoły Podstawowej im. Karola Miarki w Gminie Ornontowice w dniu 28 września 2023r.

Opracowanie:

Monika Świerczek-Fic

Paulina Polus-Drewniak

Maria Zawierta- Tomala

Sabina Mendel